

[Друштвени договор о ценама уџбеника за више и високо образовање, од септембра 1981. године]

На основу чл. 18. и 21. Закона о основама система цена и друштвеној контроли цена ("Службени лист СФРЈ", бр. 1/80 и 38/80) и члана 7. Закона о друштвеној контроли цена ("Службени гласник СР Србије", број 46/80), организације удруженог рада за издавање и штампање уџбеника за више и високо образовање, Универзитет у Београду, Универзитет у Нишу, Универзитет у Крагујевцу, Универзитет уметности у Београду, Заједница виших школа СР Србије, Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије, Привредна комора Србије и Републичка заједница за послове цена закључују

ДРУШТВЕНИ ДОГОВОР О ЦЕНАМА УЏБЕНИКА ЗА ВИШЕ И ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ

Члан 1.

Организације удруженог рада за издавање и штампање уџбеника за више и високо образовање, Универзитет у Београду, Универзитет у Нишу, Универзитет у Крагујевцу, Универзитет уметности у Београду, Заједница виших школа СР Србије, Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије, Привредна комора Србије и Републичка заједница за послове цена (у даљем тексту: учесници Договора), сагласни су да ће цене уџбеника за више и високо образовање образовати у складу са утврђеном политиком у области високог образовања, полазећи од решења из Закона о основама система цена и друштвеној контроли цена, као и начина примењивања критеријума утврђених овим договором, сагласно политици цена која је утврђена у Плану развоја СР Србије у периоду од 1981. до 1985. године у текућој години, договора република и покрајина о спровођењу политике цена у текућој години, као и другим документима из ове области.

Члан 2.

Овим друштвеним договором (у даљем тексту: Договор), учесници обезбеђују следеће циљеве утврђене политиком цена:

- усклађене односе између понуде и потражње уџбеника;
- благовремено обезбеђење уџбеника у обиму и структури која је у складу са потребама, по ценама које су прихватљиве за све кориснике;

- подстицање веће производности рада, отклањање диспаратних односа у грани и групацији, као и усклађивање односа цена и дохотка у оквиру репроцелине у складу са самоуправним споразумима, и
- заштиту стандарда потрошача уџбеника.

Члан 3.

Под уџбеником у овом договору подразумевају се сва она учила која су прихваћена од надлежног органа факултета, односно више школе као уџбеник, а одговарају наставном плану и програму.

Овај договор се односи на основне уџбенике, скрипта и помоћне уџбенике који испуњавају услове из претходног става овог члана.

Основни уџбеници обухватају наставну материју предмета према наставном плану и програму у сразмери са бројем часова наставе.

Скрипта и ауторизована предавања у облику скрипата могу се издавати у смислу става 1. овог члана само у случају ако не постоји основни уџбеник, а штампају се у офсету.

Помоћни уџбеници су: атласи, дијаграми, литература (одабрани текстови, практикуми, збирке задатака, речници, таблице), односно све оно што представља методолошки, практични или илустровани део основног уџбеника.

Сви уџбеници за високо школство у СР Србији без САП, носе у заглављу корица назив одговарајуће високошколске заједнице (универзитета, односно Заједнице виших школа Србије).

Члан 4.

При образовању цена уџбеника полазећи се од следећих критеријума:

- односа понуде и тражње на домаћем тржишту,
- утицаја светских цена на нивое и односе цена уџбеника на домаћем тржишту, на односе стицања и расподеле дохотка и на развојну политику друштва;
- кретање просечне производности рада и рационалног коришћења средстава за производњу уџбеника;
- расподеле укупног дохотка друштва на делатности сразмерно њиховој производности рада, успешности управљања и привређивања друштвеним средствима у укупној друштвеној производности рада, уз настојање да се уједначавају услови привређивања у границама економске рационалности и равноправне расподеле дохотка, а водиће се рачуна о утицају цена на кретање трошкова живота.

При образовању цена за уџбенике, критеријуми из става 1. овог члана узимају се у њиховој укупности, у складу са законом, а зависно од степена утицаја сваког од свих критеријума на кретање цена уџбеника.

Члан 5.

При сагледавању услова за образовање и промену цена уџбеника по критеријумима понуде и тражње сагледаваће се следеће:

а) на страни понуде:

1. план и извршење плана потребних уџбеника по наставним предметима узимајући у обзир да се ови уџбеници у једној години издају за вишегодишње потребе, при чему укупну понуду за сваки наслов чине пренете залихе из претходне године и део планираног вишегодишњег тиража који се односи на ту годину.

На бази ових величина укључујући обим коришћења уџбеника из претходне године и промене наставних планова из програма, утврђиваће се понуда сваког појединачног наслова за текућу годину. Подаци о нивоу понуде сваког наслова узимају се у обзир за сваку годину у последње две године које претходе години у којој се образују цене;

2. производне могућности за издавање и штампање уџбеника и степен коришћења капацитета, сагледавајући и узроке евентуално нижег степена коришћења капацитета;

3. производне могућности у односу на стање сировина и репроматеријала из домаће производње и из увоза, неопходне залихе нискотиражних уџбеника за више године, као и динамику производње и њене специфичности;

4. при издавању нискотиражних уџбеника узимаће се у обзир и утицај који имају ниски тиражи на висину цене, ако Универзитет у СР Бији ван САП, Заједница усмереног образовања за територију Републике или друге заинтересоване организације и заједнице не покривају разлику између више производне и ниже продајне цене нискотиражних уџбеника;

б) на страни тражње:

1. тражња утврђена на начин на који је утврђена и понуда, с тим што ће тражњу представљати остварена годишња продаја уџбеника у ко-мадима по насловима.

2. организованост тржишта, услове промета и повезаности производњачких и прометних организација удруженог рада самоуправним споразумима о удруживању рада и средстава или о трајној пословној сарадњи.

Сматра се да су понуда и тражња уравнотежене ако се понуда креће до нивоа 15% изнад остварене тражње.

Ако се у посматраном периоду на основу сагледавања понуде и тражње утврди да су понуда и тражња уравнотежене или да је понуда већа од тражње, не стичу се услови за промену цена по основу овог критеријума.

Члан 6.

Приликом примене критеријума утицаја светских цена на нивое и односе цена на домаћем тржишту, на односе у стицању и расподели дохотка и на развојну политику, узимаће се у обзир облици и кретање цена на светском тржишту, које су од утицаја на образовање цена уџбеника.

Члан 7.

Праћење и примена критеријума просечне производности рада и рационалног коришћења средстава у штампању и издавању уџбеника исказиваће се, и то:

– за основне организације удруженог рада издавачке делатности степеном искоришћености основних средстава, коефицијентом коришћења обртних средстава и бројем реализованих ауторских табака по раднику, изузев када се број ауторских табака смањује због сажимања градива уџбеника и унапређивања њиховог квалитета;

– за основну организацију удруженог рада графичке делатности степеном искоришћености њених основних средстава коефицијентом коришћења обртних средстава и бројем реализованих штампарских табака по раднику.

Тенденција кретања производности рада утврђује се за период од две године које претходе години у којој се образују цене.

По критеријумима просечне производности рада и рационалног коришћења средстава стичу се услови за промену цена ако организација удруженог рада издавачке, односно графичке делатности, оствари виши степен производности рада и виши степен рационалног коришћења средстава за производњу (коефицијент обрта, степен коришћења капацитета) у односу на делатност, а резултати пословања показују смањење у односу на протекли период, односно у делатности у којој се налази.

Нема основа за промену цена онда када организација удруженог рада издавачке и графичке делатности оствари виши ниво и раст производности рада и виши степен рационалног коришћења средстава за производњу у односу на делатности, а резултати пословања показују пораст у

односу на резултате пословања у претходном периоду, односно у одговарајућој делатности.

При оцени услова за промену цена узимаће се у обзир утицај основног материјала за израду уџбеника ако овај утицај битно нарушава положај издавачких и графичких организација у примарној расподели у односу на делатност којој припада радна организација, с тим да такав положај објективно онемогућава позитивно пословање организација удруженог рада.

Члан 8.

У примени критеријума расподеле укупног дохотка друштва на делатности сразмерно њиховој производности рада и успешности управљања и привређивања друштвеним средствима, основне организације удруженог рада, које издају и штампају уџбенике, узимаће у обзир ниво и кретање резултата рада радника и пословања основних организација и то на основу података о:

- дохотку по раднику у односу на доходак по раднику у делатности;
- дохотку према просечно коришћеним средствима у односу на доходак према просечно коришћеним средствима у делатности;
- акумулацији према просечно коришћеним средствима у односу на акумулацију према просечно коришћеним средствима у делатности;
- личном дохотку и средствима за заједничку потрошњу по раднику у односу на лични доходак и средства за заједничку потрошњу по раднику у делатности;
- чистом личном дохотку по раднику у односу на чист лични доходак по раднику у делатности.

При сагледавању услова за промену цена по основу критеријума из претходног става узима се у обзир просечан ниво производности рада и степен коришћења средстава на нивоу делатности, с тим да у случају ниже производности рада и слабијег коришћења капацитета не постоје услови за повећање цена.

Ако се на основу показатеља којима се исказују резултати рада радника и пословања организација удруженог рада издавачке и графичке делатности као и њихов однос у примарној расподели у делатности у привреди, утврди да је економски положај изнад оствареног у делатности у привреди, а да он није у сразмери са оствареним растом производности рада у организацији удруженог рада, не постоје услови за промену цена.

Члан 9.

С обзиром да раст цена уџбеника утиче на раст трошкова живота и стандард радних људи, раст цена уџбеника усклађиваће се са захтевима Резолуције о остваривању плана развоја СР Србије у периоду од 1981. до 1985. године у текућој години, као и договора република и покрајина о спровођењу политике цена у текућој години.

Члан 10.

Радници у основним организацијама удруженог рада самостално, у односима међусобне зависности, повезаности и одговорности, образују цене уџбеника на јединственом тржишту на основу деловања законитости тржишта, полазећи од критеријума утврђених Законом о основама система цена и друштвеној контроли цена, а у складу са овим договором у законом утврђеним условима стицања дохотка.

Члан 11.

Ради тумачења, праћења и спровођења овог договора учесници образују Комисију за праћење остваривања овог договора (у даљем тексту: Комисија).

Задатак је Комисије да размотри предлог за промену цена које јој достављају организације удруженог рада за издавање и штампање уџбеника – учесници Договора најкасније на 20 дана пре доношења коначне одлуке надлежних органа.

Комисија даје мишљење о предложеним променама цена како са аспекта нивоа цена, тако и са аспекта примене цена.

Тако образоване цене организације удруженог рада за издавање и штампање уџбеника достављају у виду обавештења о ценама Републичкој заједници за послове цена ради праћења, као и осталим учесницима овог договора.

Комисија може по својој оцени или на предлог неког од учесника овог договора покренути иницијативу код учесника за разматрање тешкоћа насталих у остваривању овог договора.

Члан 12.

Комисија има 9 чланова.

Мандат чланова Комисије траје 2 године.

Комисија пуноправно одлучује ако седници присуствује више од половине чланова.

Комисија ради у Привредној комори Србије.

Комисија доноси пословник о раду.

Рад Комисије је јаван.

Комисија може формирати радне групе ради аналитичког праћења појединачних података битних за спровођење овог договора.

Члан 13.

Комисија ради према потреби или на захтев једног од учесника Договора и у том случају је дужна да се састане у року од 15 дана од дана подношења захтева.

Члан 14.

Учесници Договора сагласни су да спорове настале у његовој примени решава Комисија.

Члан 15.

Сваки учесник Договора може отказати своје учешће у Договору.

Отказ се доставља свим учесницима Договора.

Отказни рок износи 6 месеци и почиње да тече од дана кад је отказ достављен учеснику Договора којем је најкасније достављен.

Члан 16.

Поступак за измене и допуне Договора покреће се писмено образложеним захтевом једног од учесника који се доставља свим учесницима.

Ако се са захтевом сагласи више из половине учесника, сазваће се представници свих учесника ради измене и допуне Договора.

Измене и допуне Договора сматрају се закљученим кад их потпишу овлашћени представници учесника Договора.

Члан 17.

Овај договор закључује се на неодређено време.

Члан 18.

Договору могу приступити и друге заинтересоване организације удруженог рада, самоуправне интересне заједнице, органи и друштвено-политичке организације.

Члан 19.

Договор објавиће се у "Службеном гласнику СР Србије".

У Београду, септембра 1981. године

ПОТПИСНИЦИ ДОГОВОРА:

Извршно веће Скупштине
СР Србије,
Милан Милутиновић, с.р.

Републичка заједница
за послове цена,
Сретен Милановић, с.р.

Привредна комора Србије,
Стеван Суша, с.р.

Заједница виших школа
СР Србије,
Гаврило Мркић, с.р.

ИРО "Научна књига",
Божица Видановић, с.р.

ИРО "Грађевинска књига"
Милан Вишњић, с.р.

ИРО "Савремена
администрација"-
ООУР "Савремена књига"
Драган Суџук, с.р.

ИРО "Рад",
Душан Пападополос, с. р.

ИРО "Делта прес",
Ђорђе Јовановић, с.р.

ИРО "Привредна штампа".
Марина Бабић, с.р.

НРО "Радничка штампа",
Чедо Малеш, с.р.

Институт за
документацију заштите
на раду – Ниш,
Симеон Зиновијев, с.р.

НИРО "Туристичка
штампа",
Милорад Радуловић, с.р.

Штампарија "Бакар" –
Бор,
Александар Ћирић, с.р.

РО "Савремена
администрација" – ООУР
Графичка делатност
"Бранко Ђоновић",
Ђура Младеновић, с.р.

ГРО "Никола Николић"
- Крагујевац,
Станислав Пуцаревић, с.р.

ГРО "Напредак"
Аранђеловац,
Светозар Јовановић, с.р.

ГРО "Култура" –
Београд
Драган Николић, с.р.

[*Службени гласник СР Србије*, 37 (1981), 53, стр. 3495-3498]